

ΔΟΚΙΜΙΟ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Η αναγκαιότητα της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης – του Κώστα Σιαφάκα

📅 22/07/2020 ⌚ 3 λεπτά

Η Τέχνη γεννιέται ως ένστικτο, οργανώνεται ως επιστήμη, κατακτιέται ως γνώση, εκφράζεται ως γλώσσα και υπηρετείται ως θρησκεία. Συνεπώς, η καλλιτεχνική εκπαίδευση και τα επιμέρους πεδία άσκησής της (Εικαστικά, Μουσική, Θεατρική αγωγή και Δημιουργική Γραφή) δεν συνιστούν απλώς «γνωστικά αντικείμενα», όπως συνήθως αποκαλούμε τις οριοθετημένες περιοχές της γνώσης. Αντιθέτως, αποτελούν διεπιστημονικές και πολυπρισματικές εστίες μάθησης και καλλιέργειας. Δεν υπάρχει πιο δυσοίωνη προοπτική για την Παιδεία από την κατάργηση ή τον περιορισμό των καλλιτεχνικών μαθημάτων στη δημόσια εκπαίδευση. Οφείλουμε να τονίσουμε εδώ ότι η καλλιτεχνική εκπαίδευση στα δημόσια Ελληνικά σχολεία υπολειτουργεί από τη στιγμή της θέσπισής της. Είναι ελάχιστα τα σχολεία που διαθέτουν εργαστήριο Εικαστικών και αίθουσα Μουσικής, με τον ανάλογο και απαραίτητο εξοπλισμό. Επίσης, η Λογοτεχνία είναι ένα

μάθημα που διδάσκεται μόνο θεωρητικά και από φιλόλογους οι οποίοι, συνήθως, δεν είναι συγγραφείς. Ουσιαστικά, το μάθημα της Λογοτεχνίας, ως Δημιουργικής Γραφής, δεν έχει διδαχθεί ποτέ. Μαθήματα τόσο αδικημένα και αστήρικτα όσο τα καλλιτεχνικά μαθήματα δεν υπάρχουν. Ωστόσο, παρά την έλλειψη υλικοτεχνικών υποδομών και επαρκούς προγραμματισμού, τα καλλιτεχνικά μαθήματα επιβίωσαν και, ενίοτε, γνώρισαν ιδιαίτερη ακμή. Αυτό οφείλεται στον ισχυρό παιδαγωγικό πυρήνα των τεχνών και στο σθένος, την προθυμία και την εργατικότητα των εκπαιδευτικών.

Ο εκπαιδευτικός καλλιτεχνικών μαθημάτων δεν εκπροσωπεί μία «ειδικότητα», όπως συχνά και αφελώς χαρακτηρίζονται τα μονώωρα ή ολιγώωρα μαθήματα του εβδομαδιαίου προγράμματος. Ο εκπαιδευτικός καλλιτεχνικών μαθημάτων είναι για την εκπαιδευτική κοινότητα, ή τουλάχιστον οφείλει να είναι, ό,τι είναι ο μάγος της φυλής για τους Ινδιάνους: ένας πνευματικός καθοδηγητής. Πλάι στον φιλόλογο και τον θεολόγο, είναι υπεύθυνος για την πνευματική και ηθική καλλιέργεια των μαθητών. Μαζί με τον μαθηματικό και τον φυσικό φροντίζει για την επιστημονική τους κατάρτιση και την ενδυνάμωση της διάνοιάς τους. Παράλληλα, είναι πρωτεργάτης στις εκδηλώσεις και τις γιορτές και αποκλειστικά υπεύθυνος για την αισθητική και τη διακόσμηση των χώρων του σχολείου: ένας «συνάδελφος» πολλών ταχυτήτων. Ταυτόχρονα, φέρει τη μόνιμη και διαρκή ευθύνη να μυήσει τους μαθητές στην καλλιτεχνική πρακτική και θεωρία, των οποίων το εύρος και το βάθος υποχρεώνονται να στριμωχτούν σε μία ή δύο διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως.

Οποιαδήποτε συρρίκνωση του χρόνου των καλλιτεχνικών μαθημάτων αποτελεί, στην πιο επιεική ερμηνεία της, πράξη επικίνδυνης και προκλητικής άγνοιας. Σχολείο χωρίς δάσκαλο τέχνης είναι σχολείο χωρίς ιθύνοντα νου. Η αφαίρεση της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης από τη σχολική ζωή δεν σημαίνει μόνο ότι οι μαθητές δεν θα μάθουν Σχέδιο και Χρώμα ή δεν θα δοκιμάσουν τις φωνητικές και ακουστικές ικανότητές τους. Εκτός από αυτές τις αδιανόητες ελλείψεις, οι μαθητές θα στερηθούν την τέχνη ως την πλουσιότερη πηγή συνθετικής και αφηρημένης σκέψης, πνευματικότητας, δημιουργικής φαντασίας, αυτογνωσίας, εσωτερικής ισορροπίας και ολιστικής θεώρησης της ζωής και του κόσμου. Κυρίως για τους εφήβους του Λυκείου οι προαναφερθείσες παράμετροι είναι ζωτικής σημασίας εφόσον η λίγο πριν την ενηλικίωση περίοδος της ζωής τους χαρακτηρίζεται από την, συχνά βίαιη, πρώτη επαφή τους με την ευρύτερη κοινωνική πραγματικότητα και τις συμβάσεις της.

Κάθε ανθρώπινη πράξη, στην ρίζα των προθέσεών της, φέρει εγγενώς την άγνοια, την αμφιβολία και τη ματαιότητα. Αν, λοιπόν, πιστεύουμε ότι

αντίβαρο στην αβέβαιη πορεία της ζωής είναι η χαρά και η βίωση του παρόντος, τότε έχουμε έναν ακόμα λόγο, και μάλλον τον κυριότερο, να θεωρούμε απαραίτητη την παρουσία της Τέχνης στη ζωή μας και την καλλιτεχνική παιδεία απολύτως αναγκαία.

Συνεπώς, χρειάζονται: εξοπλισμένα καλλιτεχνικά εργαστήρια σε όλα τα σχολεία και για όλα τα καλλιτεχνικά μαθήματα, συνεχόμενο δίωρο μάθημα, σε εβδομαδιαία βάση, για όλα τα καλλιτεχνικά μαθήματα και εκπαιδευτικοί ενεργοί καλλιτέχνες.

Οι υπεύθυνοι ας αναλάβουν τις ευθύνες τους απέναντι στους μαθητές και στην κοινωνία που θα διαμορφώσουν.